

Column

■ Rob Buiter

ROB BUITER IS FREELANCE WETENSCHAPSJOURNALIST EN
MAAKT NATUURREPORTAGES VOOR ONDER ANDERE
VROEGE VOGELS EN TROUW.

EFFICIËNT

Aan het eind van 2023 zag 'De Kanoet' het levenslicht. Samen met de nestor van de natuurfotografie, Jan van de Kam, mocht ik voor uitgeverij Noordboek een bundeling maken van het recente wetenschappelijke onderzoek aan deze geweldige wadvogel. Of eigenlijk moet je zeggen: vogels, want zeg nooit zomaar Kanoet tegen een Kanoet. Er vliegen zes of misschien zelfs zeven ondersoorten over de wereld, waarvan er twee ons land aandoen. *Calidris canutus canutus*, ofwel de nominaat in biologenjargon, broedt in Siberië, overwintert in West-Afrika en tankt halverwege de rit heen of terug bij ons op het wad zijn maag vol schelpdiertjes. *C. c islandica* is de ondersoort die voornamelijk in het noorden van Canada en ook op Groenland broedt en bij ons op het wad overwintert. Zijn trekroute loopt via IJsland, vandaar de naam.

Al die Kanoeten zijn niet alleen dankbare en schijnbaar gewillige dieren voor wetenschappelijk onderzoek, zowel in het veld als in tijdelijke gevangenschap. Het zijn ook perfecte kanaries in de mondiale kolenmijn. Het gebundelde onderzoek laat zien dat Kanoeten er als de kippen bij zijn om te laten zien dat het klimaat verandert of de leefomgeving wordt aangetast. Een waar voorrecht dus, om al dat onderzoek van dichtbij mee te mogen maken.

En dan zal je natuurlijk altijd zien dat het boek al bij de opmaker ligt, als je wéér een mooi nieuw onderzoek tegenkomt. Allert Bijleveld van het Texelse instituut voor Zee-

KANOET 1e kj

Foto: René van Rossum

onderzoek NIOZ, ontdekte met de nieuwste en lichtste zendertjes die nu op de markt zijn, dat Kanoeten er hun vleugel niet voor omdraaien om 'even' tientallen of zelfs honderden kilometers heen en weer te vliegen tussen rust- en eetplaats. Van onze Waddenzee naar het Engelse getijdengebied The Wash? Laat de Kanoeten maar schuiven.

Hét argument om wadvogels op de zogeheten hoogwatervluchtplaatsen vooral met rust te laten, is het energieverbruik. Iedere keer dat een loslopende hond of een vogelfotograaf honderden of zelfs duizenden vogels de lucht in jaagt, verstoken ze energie die ze niet in de overleving van de schrale winter of in het trekken naar de broedgebieden kunnen steken. Dat beeld kantelt een klein beetje als je leert hoe waanzinnig efficiënt deze dieren blijkbaar met hun energie kunnen omgaan. Er komt vast nog eens een dag dat biologen kunnen aantonen hoeveel calorieën een Kanoet verbrandt per gevlogen kilometer. Maar ik voorspel nu al dat onze vliegtuigen daarbij vergeleken complete losers zijn. Wie nu denkt dat deze kennis een argument is om wat soepeler om te gaan met de rust van overtuigende of andere vogels zit eraan. Nutteloos verbruikte energie, hoe veel of hoe weinig ook, moet je voorkomen, dus laat rustende vogels vooral met rust. De kennis is wel weer een oproep aan het gilde van ingenieurs. Aan kijken en luisteren naar een vogel als de Kanoet kun je nog veel lol beleven.

KANOETEN, KROMBEKSTRANDLOPERS en TURELUURS

Foto: René van Rossum

